

Маляр Е.І., <https://orcid.org/0000-0002-5913-5642>
Маляр Н.С., <https://orcid.org/0000-0003-0274-601X>

НЕГАТИВНІ ФАКТОРИ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА РЕАЛІЗАЦІЮ МИРОТВОРЧОЇ ФУНКЦІЇ ОЛІМПІЙСЬКОГО СПОРТУ

Західноукраїнський національний університет

Міжнародна напруженість, ескалація перегонів озброєнь і, тим більше, військові дії створюють величезні перешкоди реалізації миротворчої функції олімпійського спорту, завдають істотних збитків, інколи ж призводять до катастрофічних наслідків для міжнародного спорту [6].

Це яскраво підтверджує історія олімпійського руху. Як відомо, із загальної кількості олімпійських ігор сучасності, починаючи з 1896 року, через світові війни не відбулися Ігри Олімпіад 1916 р. у Берліні, 1940 р. у Гельсінкі та 1944 р. в Лондоні. Німеччина як головний винуватець світових війн не була допущена до участі в Олімпіадах 1920 р. в Антверпені, 1924 р. у Парижі та 1948 р. у Лондоні [1].

Існує ряд факторів, таких як необ'єктивне суддівство, маніпуляція допінг-контролем, корупція, політичні втручання у спорт, які заважають реалізації миротворчої функції олімпійського спорту [6].

Під час проведення Олімпійських Ігор в таких видах спорту як: фігурне катання, спортивна та художня гімнастика, синхронне плавання, бокс, вільна та греко-римська боротьба існує багато прикладів необ'єктивного суддівства.

Що стосується вживання допінгу, та фармакологічний бум розпочався 1972 року на Олімпійських іграх у Мюнхені, саме тоді й почалися численні маніпуляції з допінгом. Наприклад, незважаючи на те, що на великих змаганнях за здаванням сечі на аналіз стежать дуже суворо, спортсмени іноді примудрялися обходити всі перешкоди, Допінг-проби підмінювався і безпосередньо в лабораторії - тут усі засоби виявлялися негативними: від банального підкупу до погроз, шантажу тощо. В окремих випадках йшли навіть на крадіжку, наприклад, на

Олімпіаді 1984 року в Лос-Анджелесі із готельного номера, де проживав принц Олександр де Мерод, голова Медичної комісії МОК, зникли всі документи та протоколи відбору проб, результати аналізів яких були позитивними [1] .

Найбільш суттєвим із негативних факторів, що впливають на реалізацію миротворчої функції, є політичний фактор.

Як стверджують фахівці, «жодна держава і жодне місто вже не беруться проводити Олімпійські ігри лише з ідеальних спортивних міркувань. Тепер Ігри служать демонстрації престижу країни, ідеологічної системи, політичного режиму» [6]. Ця думка підтверджується історичними фактами.

Відомі випадки, коли через вплив політики на спортивну сферу ідеали, проголошені П'єром де Кубертеном, втрачали свою значущість, миротворча функція не здійснювалася, а спорт виступав як привід початку навіть військових дій між країнами [5, 6].

Наприклад, чемпіонат світу з хокею 1969 планувалося провести в Празі. Але 21 серпня 1968 року до Чехословаччини увійшли війська країн соціалістичної співдружності, і Міжнародна хокейна федерація перенесла світову першість Стокгольму. Згідно з формулою турніру, провідні команди зустрічалися двічі. Заворушень та провокацій на матчах СРСР-ЧССР побоювалися навіть у Швеції. Перед початком чемпіонату надійшла пропозиція провести ці дві гри без глядачів, а вболівальникам показати їхній запис у стокгольмських кінотеатрах. Але організатори вважали, що заворушення можна влаштувати не лише на стадіоні, а й у кіно.

Матч чемпіонату світу з хокею в груповому турнірі 21 березня 1969 закінчився для збірної СРСР першою в історії чемпіонатів світу поразкою з рахунком 0:2. Потиснути суперникам руки відмовилися хокеїсти обох команд.

Другий матч відбувся 28 березня 1969 року, чехи знову виграли – 4:3. Емоції били через край навіть у Радянському Союзі. Спільний перегляд матчу у радянських гуртожитках закінчувався побоїщами між прихильниками та противниками проведення матчу. Як противники виступали, як правило, уродженці прибалтійських радянських республік [1, 2].

Але Радянський Союз швидко взяв реванш. По-перше, збірна СРСР з хокею таки стала чемпіоном світу, тоді як чехословацька посіла лише третє місце. А по-друге, у день повернення збірної ЧССР на батьківщину її зібрався зустрічати захоплений натовп,

на радянську військову базу до Чехословаччини прибув міністр оборони СРСР маршал Андрій Гречко. Вже через день праські газети таврували за неспортивну поведінку своїх хокеїстів, які відмовилися потиснути руки радянським спортсменам [1].

Не менш важливий матч відбувся 22 червня 1986 року в рамках чемпіонату світу з футболу у Мексиці. У 1/4 фіналу зустрілися національні збірні Англії та Аргентини - країн, які за чотири роки до цього вели війну за Фолклендські острови. Внаслідок 74-денного конфлікту, в ході якого сторони втратили 140 літаків, дев'ять кораблів та 1900 осіб убитими, спірні острови дісталися Великобританії. Однак Аргентина й досі вважає їх своїми.

Матч проходив на нейтральному полі у Мехіко, і тому ексцесів не було. Щоправда, англійські вболівальники побилися з аргентинськими, але фанати обох команд періодично бешкетували і без будь-якого політичного підґрунтя. Матч став знаменитим, завдяки грубій суддівській помилці за всю історію чемпіонатів світу з футболу - туніський арбітр Алі бен Насер зарахував гол, який Дієго Марадона забив рукою в англійські ворота. Завдяки цьому голу Аргентина виграла 2:1, а англійські букмекери в пориві патріотизму зробили абсолютно нехарактерний для них вчинок - повернули ставки всім британцям, які в цьому матчі поставили на нічию [6].

Набагато небезпечніше, коли зустрічаються команди, які представляють країни, що перебувають у передвоєнному стані, особливо якщо матч відбувається на території однієї з них.

Яскравим прикладом, не дотримання миротворчої функції олімпійського спорту є теракт, скоєний під час Олімпійських ігор у Мюнхені у 1972 році членами терористичної палестинської організації «Чорний вересень», жертвами якого стали 11 членів ізраїльської олімпійської збірної; війна Грузії з Осетією під час XXIX літніх Олімпійських ігор у Пекіні; громадянські збройні конфлікти у Сирії, які припинялися під час проведення XXX літньої Олімпіади у Лондоні [6].

Під час проведення у 1980 році Олімпіади в Москві 65 країн підтримали бойкот і не прийняли участь в цій Олімпіаді у відповідь на початок СРСР афганської кампанії.

Радянський Союз та інші країни соціалістичного табору, крім Соціалістичної Республіки Румунія, бойкотували Олімпіаду в

Лос-Анжелесі в 1984 році, тому українські спортсмени на ній не

виступали. Офіційною причиною бойкоту була турбота про безпеку спортсменів, а неофіційною помста за те, що американці бойкотували московську Олімпіаду [1].

Крім того, порушення всіх правил та норм Олімпійського руху є сучасне рішення МОК на чолі з президентом Томасом Бахом про допуск російських та білоруських спортсменів до участі в Олімпійських Іграх в Парижі в 2024 році під нейтральним статусом, незважаючи на воєнні дії росії проти України, і як наслідок небажання української фехтувальниці Ольги Харлан та українських тенісисток тиснути руки білоруським та російським спортсменам під час проведення міжнародних змагань.

Висновок. Таким чином, у даній роботі продемонстровано значущість миротворчої функції олімпійського спорту, у тому числі для реалізації професійних соціально-педагогічних функцій фахівців з фізичної культури та спорту, що підтверджується у багатьох офіційних документах та наукових дослідженнях, проте на сьогоdnішньому етапі виникають проблеми з її виконанням. Ми припускаємо, що одним із способів вирішення проблеми є формування знань про миротворчу функцію, які мають бути закладені у фахівців у галузі фізичної культури та спорту, зокрема, у студентів ЗВО, як значущий компонент їхньої соціально-педагогічної компетентності.

Список використаних джерел:

1. Булатова М.М., Бубка С.Н., Платонов В.М. (2019). Олімпійський спорт у системі гуманітарної освіти. Київ: Перша друкарня. 912 с.
2. Гакман А., Галан Я., Кошура А. (2020). Теоретичні засади патріотичного виховання в системі олімпійської освіти підростаючого покоління. Інноваційна педагогіка, 27, С. 186–189.
3. Галан Я.П. (2022). Роль олімпійської освіти в патріотичному вихованні дітей в сучасних умовах. Інноваційна педагогіка, 47, 37-42.
4. Галан Я.П. Олімпійська освіта в контексті патріотичного виховання дітей: монографія. Чернівці: Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 216 с.
5. Іваненко Г. (2021). Організаційно-методичні умови інтеграції олімпійської освіти в освітній процес студентської молоді. Спортивна наука та здоров'я людини. 1(5):169-79.

6. Стрельбицька Л.Я., Цуняк Д.В. Миротворча функція спорту як його символічна цінність / Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Юридичні науки. 2017. Вип. 1(2). С. 176-179.

**Палічук Ю.І.¹ <https://orcid.org/0000-0002-6589-096X>
Ладика П.І.² <https://orcid.org/0000000317217196>**

БІАТЛОН - ОЛІМПІЙСЬКИЙ ВИД СПОРТУ

¹Буковинський державний медичний університет

²Тернопільський національний педагогічний університет
ім. В. Гнатюка

Анотація. Зимові Олімпійські ігри – це міжнародні змагання із зимових видів спорту, що відбуваються кожні чотири роки під егідою Міжнародного Олімпійського комітету в рамках Олімпійського руху і які важко вже уявити без біатлону. Біатлон - найбільш культовий і популярний зимовий вид спорту. Змагання з біатлону в сезон лише трохи поступаються за популярністю футболу. Біатлон являє собою поєднання змагань у лижній гонці та стрільбі з малокаліберної рушниці.

Annotation. The Winter Olympic Games are international competitions in winter sports that take place every four years under the auspices of the International Olympic Committee as part of the Olympic Movement and which are hard to imagine without biathlon. Biathlon is the most iconic and popular winter sport. Biathlon competitions in the season are only slightly inferior in popularity to football. Biathlon is a combination of cross-country skiing and small-caliber rifle shooting.

Ключові слова: біатлон, Олімпійські ігри, популярність біатлону, змагання, спортсмени, зимові види спорту.

Key words: biathlon, Olympic Games, popularity of biathlon, competitions, athletes, winter sports.

Актуальність теми дослідження (постановка проблеми). Серед зимових видів спорту виділяються кілька тих, які вважаються самими захоплюючими і поширеними. Крім хокею з шайбою, багато любителів здорового способу життя цікавляться біатлоном. Число прихильників цього спорту в світі зростає з кожним днем.